

Chunka Pichqa Chunka Phisqayuq Chunka Tawaqninpa Pakasqa Willakuynin

Ezequielpa Soqta Yupanqan

Jeff Pippenger

2026-08-11

Ñuqaqa Testimonies nisqapi huk pasajemanta horqosqani, mayqenpas achka cheqaq-kamaqkunata qun, Ezequielpa, Isaíaspa, Juanpa santuario ukhupi kawsasqankuwan tupaqlлата. Juanqa kutirispapa qhawariq huk kunka qhepantaqmanta, Apocalipsis libroq huk ñiqin kapitulopi.

Señorpa p'unchayninpi Espiritupi kasharqani, hinaspan qhepaymanta uyarirqani hatun simita, trompetapa hina, nispa: Ñuqam kani Alfa hinaspa Omega, ñawpaq kaq hinaspa qhepa kaq; hinaspa: Rikuskaykita qellqay huk libropi, hinaspa apachiy qanchis iglesiakunaman Asia llaqtapi kaqkunaman; Efesoman, Esmirnaman, Pergamoman, Tiatiraman, Sardisman, Filadelfiaman, hinaspa Laodiceaman. Hinaspan muyurirqani rimawaqniypa siminta rikunaypaq. Muyurispataq, rikurirqani qori mantoq qanchis candelabrokunata. Apocalipsis 1:10–12.

Patmos islamanta, chaymanta hanaq pacha santuario ukhuman, maypichus Juanqa Cristopa musquyninta rikun, mayqintachus Panay White willawanchik, chaylla musquymi Danielpas qillqasqan chunka kaq kapitulumpi rikusqa.

“Chay p'unchaykunapi noqaqa, Daniel, kimsa hunt'asqa simanakama waqaychasqa karqani. Mana mikurqanichu munay t'antata, nitaj aysapas, vinupas simiymam hamurqanchu, nitaj ima hina llusisqaytapas manam churakurqanichu.... Chaymantataq ñawiykunata oqarirqani hinaspa qhawarirqani, hinaspataq rikurirqani huk runata llinsun p'achawan pachallisqata, chankankunapi Uphazpa allin quriwan watasqata. Cuerponpas berilo rumihinam karqa, uyampas illapapa rikch'aynin-hina, ñawinkunapas ninapa mechankuna-hina, makinkunapas chakinpas llump'a bronce pulidosqapa llimp'in-hina, rimayninpa kunanpas achka runakunapa rimaynin-hina karqa' (Daniel 10:2–6).”

“Kay ñawpaq willakuyqa semejante kachkan Juanman qhawachisqa kasqanman, Cristo Patmos Isla patapi payman rikuchikuspa. Mana pisi kaq runachu, Diospa Churinmi Danielman rikurirqan. Señorniykuqa huk hanaq pacha kachamusqawan kуска hamun, Danielta yachachinanpaq ima pasanmanta qhepa p'unchaykunapi.” Sanctified Life, 49.

Paqallqu chunka iskayniyuq versokuna rikuchinku imaynatas Jesucristopa Revelacionnin kichasqa kan runakunapa qochakuynin tukukuypa ñawpaqninpi. Chay revelacionqa Diosmanta Jesúsman qosqa karqan, paymi Gabrielman qorqan, paytaq Juanman qorqan huk kamachiywan Juanqa qanchis iglesiakunaman chay willakuyta apachinanpaq. Isaíaspas chay hina ruraypaq kamachisqa karqan soqta kaq capitulopi, Ezequieltapas kikillan kamachiyta chaskirqan iskay kaqwan kimsa kaq capitulokunapi. Juanqa presoq kashaspanmi chay kamachiyta chaskin, Ezequieltan Danieltaq Babiloniapi prisionerokuna kanku, Isaiastaq Judá llaqtapa millay qhapaq Ahazpa historianninpi

kawsashan.

«Ruedakunaqa ruedakuna ukhupin karqanku, hinallataq huk allinchasqa muyu sasachakusqa hina, ñawpaq rikuyllapi Ezequielman llapa chinkasqa, pantasqa hina rikurirqanku. Ichaqa kuyukuptinkuqa, sumaq chiqap kaqninwan, hunt'asqa tinkusqa kasqanwanmi kuyurirqanku. Hanaqpacha kaqkunaqa kay ruedakunata purichirqanku, hinaspa llapamantapas aswan, chay k'anchayniyuq zafiro trono patapin Wiñaypaq Kaq tiyarqan; trono muyuriqnintataq k'uychi muyurirqan, munakuypaq hinaspa khuyapayakuypaq unancha hina. Chay rikch'aypa mancharikuypaq hatun k'anchayninwan atisqa, Ezequielqa uyanta pampaman urmaykurqan, chaypi huk voztataq hatarimuspa Señorpa siminta uyariyninpaq kamachirqan. Chaymantataq Israelpaq huk willakuynin waarsaypaq qusqam karqan». Testimonies, 751.

Uyarirqanitaqmi uyariyrkani Señorp rimayninta, nispa: ¿Pitataq kachasaq, pitaq ñuqayku rayku rinqa? Chaymantataq ñoqaqa nirqani: Kaypi kashani; kachariway. Isaías 6:8.

“Kay rikch'ayqa Ezequielman qorqasqa karqa huk p'unchawpi, paypa yuyaynin llakisqa, ch'usaq ñawpaqman hamuq mana allin kaqkunawan hunt'asqa kaptin. Payqa rikarqa taytankunapa hallp'an chunlla, waqllasqa hina siriqta...”

Chaynamanta hina, Dios munaspa munasqa Juanman jamuq p'unchawkunaq iglesiapa willakuynta kichariyta, qowarqan Salvadorpa llaqtanpaq munakuyninta hinallataq paykunata waqaychayninta, payman rikuchispa “runa Churipaq rikch'akuqta”, candelero-kunapa chawpinpi puriqta, chaykunaqtaq qanchis iglesiakunata unanchasqanta.

“Kay yachachiykunaqa ñoqanchikpa allinniykupaqmi. Diospi iñiyninchikta sinchiykachiyta munanchik, ñoqanchikpa ñawpaqninpiqa kanmi huk pacha, chaymi runakunapa alman-kunata pruebanqa. ...”

Ñuqanchikqa jatun, chaninchanapaq manchay solemn ruwaykunapa punku punkullapi sayashanchik. Profeciakunaqa utqayllam hunt'akushan. Señorqa punkupiñam kashan. Manam unayñachu ñawpaqninchikpi kicharikunqa llapa kawsakkuqkunapaq sinchi interesniyuq huk pacha. Ñawpa p'itiykunaqa kutimunqaku; musuq p'itiykunapas hatarinqaku. Kay pachanchikpi ruwanakunapaq kaq rikch'akuykunaqa manaraqmi pipas musqoyninpipas yuyarirqachu. Satanásqa runa instrumentokunawanmi llamk'ashan. Constituciónta tikrayta munaspa domingo p'unchaw waqaychanata kamachiq kamachiyta taripayta kallpachakkuqkunaqa aswan pisillata yachanku ima kasqanmanta. Huk crisisqa ñañam hawayninchikpi kashan.

“Diospa sirviqninkunaqa manam kay hatun sasachakuy pachapi kikinkumallaman atinikunkuchu. Isaíasman, Ezequielman, hinaspa Juanchaman qusqa rikch'ayninkunapiqa rikunchik imayna sutinchaska kananpaq hanaq pacha kay pachapi pasaq ruwaykunawan, hinaspa may hatun Diospa qhawariynin payman cheqaq sonqowan sayaqkunapaq kasqanta. Kay pachaqa manam kamachiqniyuq mana kasqachu. Hamuq ruwaykunapa kamachiyñanqa Señorpam makinpi kachkan. Hanaq pachapa Majestadanmi nacionkunapa qatiq p'unchayninkuta, hinallataq Iglesianpa imakunatapas, kikinpa qhawasqanman hap'iq.”

«Ezequielpa rikchayninpi Diospa makinkunaqa querubinkunapa riprankunapa uranpi karqan. Kayqa sirviqninkunata yachachin, paykunaman allin ruwasqankupi atipachiqqa Diospa atiyin

kasqanta. Payqa paykunawan kуска llamk'anqa, mana allin rurayta saqispanku, sonqonkuwan kawsayninkupipas chuya tukuspanku chayqa.

“Llapan kawsayniyuqkuna chawpinpi puriq lliipyaq k'anchay, illapapa usqhaynin hina, kay llamk'ay qhipaman tukukuymán chayanankama ancha usqhaylla ñawpaqman rinanpaq kasqanta rikuchin. ...”

“Hermanokuna, kunanqa manam waqaypaqchu, ni hukmanyaywan mana allin yuyaykunawan urmaypaqchu pacha. Manam kunanqa Cristoqa Josépa musuq sepulturanpi kashanchu, hatun rumiwan wichq'asqa, romano sellowan sellasqa qespichiq hina; kawsarimusqa Qespichiqniyoqmi kashanchik. Payqa Rey mi, ejercitokunapa Señor-ninmi; querubinkunapa chawpinpi tiyashan; llaqtakunapa chawpinpi maqanakuywan qapariywan kaptinpas, llaqtantaqa sapa kutim qhawarishanmi. Hanaq pachapi kamachiq kaqmi Qespichiqninchik. Sapa pruebatam tupun. Nina hornopa ruphaynintapas qhawashanmi, mayqencha sapa alma pruebaykusqa kananpaq kaqta. Reykunapa kallpa wasiyninkuna urmachisqa kanqa chay p'unchawkunapi, Diospa piñakuyninpa flechankuna awqankunapa sonqonkuta t'uqsirqa kanqa chay p'unchawkunapi, llaqtanqa makinkunapi allin waqaychasqam kanqa.” Testimonies, volumen 5, 752–754.

Tawa bíblica testigokuna qawachinku Jesucristoq Revelaciónninqa kay profetapa santuarupi experienciankunawan rikch'achisqa runakunaman qosqa kasqanta. Hanaq pacha santuaruman hayk'usqanchikpiqa, willakusqanchikpaq churisqa kasqanchikta willayta chaskinchik. “Horno nina” nisqa, “sapa almata” pruebananpaq kaq, Malakías kimsaq hornon ninanmi.

Ichaga, ¿pitaq atipanqa hamuynin p'unchaypi sayayta? ¿pitaq sayanqa rikurimuqtin? Payqa kachkan qhuri ch'uyachiq nina hina, hinaspa p'achata t'aqsachiq jabon hina. Paymi tiyaykunqa qhuri ch'uyachiq hina, qullqita q'umyachiq hina; Levípa churinkunataqmi ch'uyanchanqa, qhurita qullqitapas hina q'umyachispa, chayhina Señor-man chanin kaypi ofrendata haywanankupaq. Chaymanta Judáwan Jerusalénpa ofrendantinqa Señorpaq allinmi kanqa, ñawpaq p'unchaykunapi hina, ñawpa watakunapi hina. Malaquías 3:2–4.

Qullqita waylluq yachan, qullqi ninawan q'umichisqa kasqan allin p'unchaykuna hunt'ayninpi kasqanta, maypachachus chay qullqi hina ancha ch'uyaña kasper waylluqpa uyanta rikuchin. Kay chiqaq yachay, imaynatas ñawpaq p'unchaykunapi qullqita q'umichiq karqanman hina, tinkun Danielpa chunka kaq capitulopi rikusqan “marah” nisqa causativo rimaywan. Kay qhipa p'unchaykunapi Señorqa llaqtanta santuario-man pusashan, chaypi pruebananpaq, q'umichinanpaq, hich'unanpaq ima, pachak tawa chunka tawa waranqa estandarte nisqapi kananpaq akllasqakunata. Kay pachapi, Payqa noqanchikwan “llamk'anqa”, “sichus” noqanchikqa “mana allin rurayta saquesun, sonqopi kawsaypipas ch'uya tukusun.” Wakinkunaqa, Daniel chunka kaqpi hina, chay experiencia-manta ayqekunku; ichaga Danielwan unanchasqa kaqkuna, Jesucristoq revelaciónninpa jatun espijo rikch'aynin visionta rikuspankuqa, Isaías sut'inchasqan hina, siminkuta altar-manta huk ruphay qallquwan tupachisqa kanqaku, hinaspa q'umichisqa, wakichisqa ima kanqaku huk willakuyta qowanankupaq, ñawpaqta huk apostasía ukhu iglesiaman, chaymantaq pacha llapallan kay pachaman.

Willakuyqa chaskisqa kachkan chay cheqaq sonqoyuq alma-kunaman santuario ukhupi. Levítico iskay chunka kimsayoqta Pentecostés pacha hina allinchaspa churaptin, rurasqa kachkan Pactopa Arkanta ricuchinampaq Ancha Santo Cheqapi. Ìñiywan, capitulopa willakuykunapa sayaynin reqsichin kimsa señalta sagrado historiapi, maypichus horno prueba hunt'asqa kanan. Diosmanta ancha ukhu yuyayniyuq—capítulo iskay chunka kimsayoqpa profético sayaynin saqin profecíata yachaqta Ezequielta tarinampaq capítulo hukpa versículo hukpi.

Kunanqa, kimsa chunka watapi, tawa killaqpi, pichqa p'unchaw killaq p'unchawninpi, noqaqa Chebar mayu qayllapi prisionerokunawan kуска kashaqtiy, hanaq pacha kicharikurqan, hinaspan Diospa rikch'ayninkunata rikurqani. Chay killaq pichqa p'unchawninpin, rey Jehoiachinpa prisionero apasqa kasqanpa pichqa watañan karqan. Ezequiel 1:1, 2.

Sacerdote hinaspa pachaq chusku chunka tawa waranqa sellakusqa pacha ukhupi, Ezequielqa kachkan kimsa chunka watapi chunka qanchisniyuq Jubileo muyuymanta, pichqa wata ñawpaqta Jerusalén llaqtapa kimsa muyuriykunamanta kimsayuq kaqta Nabucodonosor rurasqanman, 587 a.C. watapi. Chay kimsa chunka wata kay versículopi nisqaqa kinsa chunka wata qhepamanmi Purun Testamento historiapi aswan hatun kawsariymanta, hinaspapas kachkan pichqa p'unchawpi pichqa watapa, chayhina pichqa yupayta Ezequielpa testimoniunman churakuspa. Iskay qallariy versículokunapi tarisun kimsa chunka huk kutillata sut'inchasqa, pichqa yupaytaq kimsa kutita rimarisqa. Levítico iskay chunka kinsayuqpa sayayninpi, Pentecostés pacha hina tupachisqa, iskay ñiqin prueba kimsa chunkawan rikuchisqaqa trompetakunapa rayminman chayan, pichqa p'unchawkuna Cristopa hanaq pachaman wichariyninman, chaymantataq pichqa p'unchawkuna pampachanakuy p'unchawman, chaymantataq pichqa p'unchawkuna waymarkman, mayqinchus ñawpaq tamyatapaspas (Pentecostés) qhepa tamyatapaspas (Tabernáculos) iskayninta rikuchin. Chay sayayninqa rikuchin kimsa chunka, chay qhepata kimsa puriynin pichqayuq. Ezequielqa templopi kachkan, Levítico iskay chunka kinsayuqpa sayaynintaq Arca-mi.

Historiaqa qhawachinmi kay chiqaqta: Ezequielqa chay pachapi kasharqan pichqa watakuna ñawpaqpi huk unanchaq muyuychakuy tukukuqman, mayqinchus rikch'achin utqhaylla hamuq domingo kamachikuyta, Jerusalén llaqtapa thuñichisqanwan rikuchisqa hina. Yupay “pichqa”qa ñawpaq kaq ima-aswan allin churasqapa hunt'ayninmi Levítico iskay chunka kimsayuqpi, hinallataq yupay kimsa chunkaqa.

Kay artículokunapi qhawachisqa karqanña, pacha kay capítuloq ñawpaq iskay chunka iskayniyuq versículonkuna qhepa iskay chunka iskayniyuq versículonkunawan chikanchasqa kaptin, hinaspata iskaynin líneas iskay chunka iskayniyuq versículoyoq tantallapi Pentecostés pacha tiempowan chikanchasqa kaptin, kimsa patapi pruebay ruwana, chayqa Malaquíaspas hornopi nina kasqanmanta, sut'ita rikuchisqa kasqanta. Chay kimsa patakunaqa ñawpaq ñanpi kimsayuq ñawpaq kaqpi hinaspa kimsayuq khipa kaqpi alpha hinaspa omega-niyuqmi kanku, chaymantataq tawa waymarkakunapa qatiyninmanta huk pata representasqaqa kananpaq.

Pascua, mana levadurayuq t'antapa raymin qatiq, qespiy cebadapa ñawpaq rurunchik ofrenda qatiq, chaymanta pichqa p'unchaw levadurannaq t'antapa raymin tukukuyninkama. Chay tawa señalkunaqa ñawpaq pruebata ruwanku, hinaspa Jesusqa qallariymanta tukukuyninta sapa kuti

rikuchin, chayrayku kimsa kaq pruebaypas tawa señalkunamantam ruwasqa. Trompetakunapa raymi, chaymanta Cristopa hanaqman oqarisqan, hinaspa pampachakuy p'unchaw qatiq, chaymanta pichqa p'unchaw qhipaman Pentecostésqa Tabernáculospa ima chayamunankukama. Pentecostésqa ñawpaq paraq unanchanmi, Tabernáculosqa qhipa paraq unanchanmi. Levítico iskay chunka kimsayuk modelo-piqa Pentecostéswan Tabernáculoswan tupanku.

Chayqa hinaqa, Sionpa wawakuna, kusikuychis, hinaspa Señor Diosniykichispi aswan kusikuychis; paymi qankunaman ñawpaq tamyata tupusqaman hina qosunkichis, hinaspan qankunapaq uraykachimusun tamyata, ñawpaq tamyata, qhipa tamyatapas, ñawpaq killaqpi. Joel 2:23.

Qhipa kaqchasqa hinaspa chuyaqchay ruwayqa qallarirqan 31 diciembre 2023 p'unchawpi. Ñawpaq kaqchasqaqa saphinchay kaqchasqaymi karqan, “llaqtayki runakunamanta suwa runakuna” nisqa ch'aqwaywan unanchasqa, chaymi rakirqan chay huñusqa runakunata, mayqinkunachus ñawpaqtaña kaqchasqa karqanku 18 julio 2020 p'unchawpi llakikuywan.

“Historiapiwan hinaspa profeciapiwanpas Diospa Simin sut'ita rikuchin unaymanta pacha cheqaq kaywan pantasqakuywan chawpinpi mana tukukuq maqanakuyta. Chay maqanakuyqa manaraqmi tukusqachu; kunankamapas purishan. Imakunachus karqan, chaykunataqmi yapamanta ruwasqa kanqa. Ñawpaq churanakuykuna kawsarichisqa kanqaku, musuq yachachiykunataq sapa kuti paqarinqaku. Ichataqa Diospa llaqtan, pichkunañataq ñawpaq, iskay ñiqin, kimsa ñiqin angelkunapa willakuyininkunata willakuypi, profeciata iñisqankupi hinaspa hunt'asqankupi huk rakinpi ruwasqa kasqankurayku, yachanku maypin sayasqankuta. Paykunaqa huk kawsay yachayniyuqmi, allin qori mantapas aswan chaninniyuq. Rumi hina sinch'ita sayanankupaqmi kanku, qallariyninpi atinisqankuta tukukama mana kuyukuqta hap'ispa.” Manuscript Releases, volumen 1, 47.

Levítico iskay chunka kimsañiqinpiqa ñawpaq pruebanta kinsaq proféticota huñusqawan rikuchisqa kachkan, chaymanta phichqa p'unchaw qhipaman mana levadurayuk t'ant'a fiestapa tukukuyinwan. Pascuapa p'unchawninqa ñawpaq p'unchaw karqa, mana levadurayuk t'ant'a fiestanqa iskay ñiqin p'unchaw karqa, ñawpaq ruruchakuna ofrendanataq kinsa ñiqin p'unchaw karqa. Phichqa p'unchaw qhipamanta mana levadurayuk t'ant'a fiestanqa tukukorqa. Kinsamanta ñawpaq pruebapa profético estructuranqa kinsa ñiqin, qhipa pruebaypipas rikuchisqataqmi kachkan. Chay kinsa ñiqin waymarkapi, kinsa waymarkamanta hukwan qatipakusqapi, trompetakunapa fiestanqa ñawpaq p'unchawmi, Cristopa hanaq pacha-man wichariynintaq phichqa p'unchaw qhipamantam, chaymanta hucha pampachakuy p'unchaw phichqa p'unchaw qhipamantataq hamun, hinaspa phichqa p'unchaw qhipamanta Pentecostéswan Tabernaculokunapa fiestawan kуска kaylla hamuq domingopa kamachikuyta señalan, chaymi Ezequiel qillqapi Jerusalén llaqtapa chinkachiynin hina rikuchisqa kachkan.

T'ant'a mana pukuyuk raymipa tukukuyinmanta cornetakuna raymikama kimsa chunka punchawkuna kan, chaykunaqa manam huk sacerdotepa unanchaqlanchu rikuchin, aswanpas iskay ñiqin pruebatapas, chay kimsa pruebakunaq Diospa rikuchisqan ukhupi unanchaqchasqa kasqanta, rikuchin.

Cristopa bautismonqa qhawachin Pascuapa, levaduraynaq t'antapa, hinaspa ñawpaq ruruchakunapa kimsa markakunata; chay kimsa markakunaqa Cristopa wañuyninta, pampasqa kayninta, hinaspa kawsarimuyninta reqsichinku. Chay kimsa puriykunaqa pichqa punchawkunawan qatipasqa kanku tawa kaq puriymán, mayqinmi levaduraynaq t'antapa raymipa tukukuyninwan reqsichisqa. Bautismoqa chay kimsa puriykunata huk pisilla pacha ukhupi rikuchin, Juan Mesiasninta bautizasqanpi. Pawkarkuna raymikunaqa chay kimsa puriykunata sapa huk punchawwan t'aqanku, hinaspa qhipa wata raymikunaqa chay kimsa puriykunata pichqa punchawkunawan t'aqanku.

Pawqar raymikunapa ñawpaq pruebanta churaptinchik kimsa señalkunap huñunwan, chaymanta huk señañ pichqa p'unchay qhipaman qatiq kasqanwan; hinaspataq qhipa raymikunata churaptinchik kimsa señalkuna hina, chaykunataq pichqa p'unchay qhipaman huk señañ qatiqwan, chaymanta huk profétic estruktura sayachisqa kachkan, chayqa huk alfa señañ kimsa kasqanwan qallarispa pichqa p'unchaywan qatisqa, chaymanta kimsa chunka p'unchaywan qatisqa, hinaspataq qhipa raymikunapa kimsañiqin pruebanta huk señañ kimsa kasqanwan pichqa p'unchaywan qatisqa hina—chay estruktura rikuchin ñawpaq pruebata llapanta pichqa p'unchayta pampachisqanta, chaymanta iskayñiqin prueba kimsa chunka p'unchayniyuqta, chayqa kimsañiqin señañman pichqa p'unchayniyuqman chayan. Pichqa yapasqa kimsa chunka, yapasqa pichqa, tawa chunka kachkan ($5 + 30 + 5 = 40$).

Cristopa bautizakusqan qhepallantaq chusku chunka p'unchaykuna hamurqan, chaykunataq kimsa pruebakuna tukuchirqan. Aswan achka imakunam riqsikuyta atinman Levitico iskay chunka kimsayuppa nisqayninpi, Pentecostés pacha-suywan huñusqa kasqanwan kuska; ichaqa huk nivelpiqa chay capítuloqa Santísimo Lugarnipi Arkata rikch'achin.

Levítico ishka chunka kimsayuppi kachaq primavera, otoño fiestakuna iskay sábadokunapa chawpinpi churakusqa kanku. Chay iskay sábadokuna iskay tapak cherubinkunata rikuchinku, hinaspa Levitico ishka chunka kimsayupman hina churasqa Pentecostés pacha señalkuna Arca-ta, chaymanta iskay tapak cherubinkunatapas rikuchinku. Ezequielqa ñawpaq kaq capítulo pi santuario ukhuman pusasqa kachkan, chayman pusasqa kaspanqa pichqa punchawkunamanta muyurikuq muyuqtaq ñawpaqpi kachkan, chay muyuyimi Jerusalén llaqta thuñichisqaman apaq, qayna tipificación nisqapi utqaylla hamuq domingo kamachiyta rikuchispa. Domingo kamachiyqa Levítico ishka chunka kimsayuppi Pentecostésman Tabernáculosman rikuchisqa. Ezequielqa kinsa chunka watapi kachkan, chay kinsa chunkataq Malaquías kimsayuppi ninapa hornota hunt'aq kimsa pruebakunamanta iskay kaq periodom. Iskay kaq pruebayqa kinsa chunka punchawkunawanmi rikuchisqa, hinallataq Ezequielpas chunka qanchisniyuq Jubileo muyuyipi kinsa chunka watapi kachkan, chay muyuyimi historiador-kuna sutichasqankuman hina Josíaspa Hatun Pascuamanta qallarisqa karqan. Ezequielqa chunka pusaq killayuq muyuqmanta pichqa wata ñawpaqpi kachkan, paytaq templopi kachkan, chaymi puchukay kimsa pruebakunamanta chawpi kaq, puchuq aylluta ch'uyanchanapaq, qichunapaq. Pedroqa Cesarea-Filipi (Paniam)pi karqan, paypas kimsa pruebakunapa chawpinpi, Paniamwan (Cesarea-Filipi), Transfiguración orqowan cruzwan rikuchisqa hinata.

592 a.C. watapi Ezequielqa manam runakuna hinachu rimanampaq ruwasqa karqa, Diospa siminta kichariptinllam rimarqa. Chay kasqankama purirqa Jerusalén llaqta urmayninkama, 585/6 a.C. watakama. Diosmi payta rimachirqa muyuykuy qallarisqan p'unchawpi, p'aypa “ñawinkunapa munasqan” wañusqan p'unchawpi; ichaqa manam saquesqa karqachu libreta rimananpaq, Jerusalén, Israelpa “ñawinkunapa munasqan”, urmasqankama. Jerusalénpa urmayninca kaylla hamuq domingo kamachiyta rikuchin; chaypim Juan Bautistapa taytan, pusaj kaq mit'a sacerdotemanta, templopi sirvichkaspalla upallayman churakusqa karqa, maypichus Ezequielqa karqa (rikuypi), paypas ñawpaqta qanchis killa qina upallayman churakusqa karqa. Juanpa paqarisqan qhepaman pusaj kaq p'unchawpim, Juan circuncidasqa kananpaq apasqa kaptin, payta saqerqaku rimananpaq. Iska profetakuna santuario ukhupi kaptinku upallayman churakusqa karqaku. Kinsa kaq profeta, Cristo-ta santuario ukhupi qhawaspalla upallayman churakusqa karqa, Danielmi. Chunka kaq capitulopi Danielqa santuario ukhupi kashan, hinaspa kimsa kuti llanthuwasqa kasqanmantam iskay kaq kutipi tupasqa kashaqtin upallayman churakun. Chawpi punkupim Danielqa upallayman churakusqa karqa.

Hinaspa chayhina simikunata niwarqa, ñuqaqa uyayta pampaman uraykachirqani, hinaspa upallaña karqani. Hinaqtinmi, runakunapa churinkunaman rikch'akuq hina hukqa simiyta llank'aykuwarqa; chaymantataq simiyta kicharirqani, rimarirqani, ñawpaqniypi sayaqman nispa: Ay, taytay, kay rikuyraykum llaquykuna kutimuwarqan hinaspa manam kallpayta waqaychayta atirqanichu. Daniel 10:15, 16.

Rimayqa

“Rimay” nisqapa simbóliconqa señalasqa kachkan chay utqaylla hamuq domingo kamachikuypi, maypicha Estados Unidos dragón hina riman, Balaampa asnunpas riman, Habacucpa visiónnintaq riman, mana llullakuspa. Kimsa upa profetakuna, mayqenkunachus santuario ukhupi kashaspanku upayachasqa kanku, Jerusalén llaqta chinkachisqa kaptinmi rimanku. Zacaríaswan kускаqa, paymi riman churinpa musuq sutin chiqap kasqanta reqsichinampaq; chaynataqmi tipifican musuq suti qusqa Philadelphia ayllunkunata.

Atipayakuqmanmanqa Diysiy templo-ninpi sayaq columna-ta rurasqa, hinaspataq manaña hayk'aqpas llusinqachu; hinaspataq paypa hawanman qillqasaq Diysiy sutinta, chaymanta Diysiy llaqtanpa sutinta, musuq Jerusalén sutiyaqta, hanaq pachamanta Diysiyman uraykamuchkaqta; hinaspataq qillqasaq paypa hawanman musuq sutiya. Apocalipsis 3:12.

Zacarías-manmi qelqanatablata qosqa karqan Juanpa mushuq ayllusutin qellqanampaq.

Hinaspan p'unchawtaqa hamurqanku wawata circuncidayta ruwaq; hinaspan suticharqanku Zacarías nispa, taytanpa sutinta qatiq. Ichaqa maman kutichispa nirqan: Mana chaychu; Juanmi sutichasqa kanqa. Paykunataq nirqanku: Manan aylluykimantachu pipas kay sutiyaqqa kan. Hinaspan señasta rurarqanku taytanman, imayna sutichayta munasqanta yachanankupa. Paytaq qillqanapaq tablata mañakuspa qillqarqan: Juanmi sutin. Llapa paykunataq admirakurqanku. Chay ratollataq siminqa kicharisqa karqan, qalluntaq paskarisqa, rimarqan hinaspan Diosta hatuncharqan. Lucas 1:59–64.

Juanpa musuq sutinga Filadelfia iglesiawanmi tupachkan, Zacariaspa sutintaq Laodiceawanmi tupachkan, imaynachus Zacariaspa mana ñiyninpi qhawachisqa kashan kinsa kaq angelpa willakuyninpi. Llapa profetakunan qhepa p'unchaykunamantan rimanku, hinaspa qhepa p'unchaykunaqa kinsa kaq angelpa historiannintan kanku. Chayrayku chay willakuyta apamurqa angelqa kinsa kaq angelmi kanan. Zacariasqa mana allinta entiendeyta munarqachu Señormi Laodicea nisutinyoq qanchis p'unchay sabadota waqaychaq Adventista iglesiata pasanman chayta. Aswanraqmi ninapaq kachkan kay profetakunapi kunkapa kutichisqa kananmantin, ichaqa kunanqa Josiaspa profetiko siq'inta entiendenapaq ñawpaqman risunchik.

Josíaspa Ruedan

Qanchis chunka qanchisniyuq Jubileo muyuyta rimarqanchik, chayqa Josiaspa Pascuanpi qallariq karqa 622 a.C.-pi; ichaqa Josiaspa mirayninqa 622 a.C. ñawpaqmantaraqmi qallarín. Israelpa hatarikuyninmi Saul-ta Israelpa ñawpaq qhapaqnin hina tiyananman apamurqa; chaymi rey Saul tawa chunka watata kamachirqa, chaymanta qhipaman rey David tawa chunka watata kamachirqa, chaymanta qhipaman Solomonpas tawa chunka watata kamachirqa. Diospa chay mana chaskisqan, profeta Samuel-ta sinchita nanachiq, 1097 a.C.-pim karqa, chaymi huk profetico hatarikuypa siq'ita qallarín, chay siq'iq'a cruzpi tukukurqa, judíokuna rimarqanku: mana qhapaqniyoqchu kaniku, aswanqa Césarllam.

Ichaqa paykuna qapariqkanku: “¡Qarqoy payta, qarqoy payta, chakataspa wañuchiy!” Pilatotaq nirqan paykunaman: “¿Qankunapa Reyniykichista chakataspa wañuchichispa?” Hatun sacerdotekunataq kutichirqanku: “Manan huk reyniyku kanchu, aswanqa Césarlla.” Juan 19:15.

1097 watapi, kimsa reykuna chusku chunka watata sapa huknin kamachinqaku Salomón wañusqankama 977 a. C. watapi, chaymantataq qhapaq suyuta rakirqaku hanaqman hinaspa urayman.

Chaymantataqmi huk reyta munarqanku; hinaspan Diosqa qorqa paykunaman Cisca churin Saúlta, Benjamín ayllumanta runata, tawa chunka watakuna kamachinankupaq. Hechos 13:21.

Davidqa kinsa chunka watayuq karqa qallarisqanpi rey hina kamachinanta, hinaspa tawa chunka wata kamachirqa. Hebrón llaqtapi Judá suyuta qanchis wata suqta killantin kamachirqa; Jerusalén llaqtapitaq tukuy Israeltawan Judáta kimsa chunka kinsa watata kamachirqa. 2 Samuel 2:4, 5.

Salomónpa reynonqa qallarín 1017 a.C. watapi karqan; Templopa cimientonqa churakurqan Salomónpa tawa watapi (1013 a.C.). Ruwasqanqa qanchis wata puchukama unaykama karqan (1 Reyes 6:37–38), hinaspa Temploqa tukukurqan Salomónpa chunka hukniyoq watanpa pusoq kaq killapi. Sapaqchasqa dedicaciónninqa ruwarqan qanchis kaq killapi (Etanim sutiyoq killapi), Carpas Raymipi (1 Reyes 8; 2 Crónicas 5–7), 1006 a.C. Reyeskuna, Templo, llaqtapas sapa huknin historiapi tawa pachak isqon chunka watayoq pacha rikusqa kanku, chayqa sut'ita señalaspa huk profético pacha kasqanta, yaqa reyeskunawan, Templowan, utaq llaqtawan tinkuchisqa.

Danielqa prisionman apasqa karqan 607 a.C. watapi, ichaqa Biblia pacha yupay yachaqkunam ashwan achkaq 605 a.C. watata reqsichinku. Historiapa qillqasqan testimoniunqa profetapa testimoniunwan tupananmi, hinaspa 1097 a.C. watapi reyta munaymanta qallariq historiapa siqinpi historiamanta señalasqa ruwaykunapa simbologianmi achka profetapa testigonkuna pataman mañan 607 a.C. wata cheqaq churay kasqanta, mana 605 a.C. watatachu. 607 a.C. wataqa reykunapa siqinpi tawa pachak isqun chunka watakunapa tukukuyninta señalasqa, ichaqa chayllataqmi siqinpi rikuriq qanchis chunka watakunapa kimsan ñawpaq kaq rikch'ayninkunamanta hukninta qallarín. 607 a.C. wataqa 677 a.C. watapi Manasés prisionman apasqa kasqanwan qallarimusqa qanchis chunka watakunapa tukukuyninta señalasqa. Tawa pachak isqun chunka watakunapa simbolonpa ñawpaq kaq rikch'ayninqa (chaymi siqinpi kimsa testigokunata charin) tukukun maypichus qanchis chunka watakunapa kimsan testigokunamanta huknin tukukun hinaspa huk testigo qanchis chunka watakunamanta qallarín; yupaychasqa estructuraqa 607 a.C. watamanta testifikun, Danielqa 605 a.C. watapi prisionman apasqa karqan nisqa yuyay kasqanman hina mana qhawarispa.

1097 a.C. manta 607 a.C. kama reykunawan tinkisqa 490 watayuq siq'i ukhupiq, Salomonpa Templonta dedicasqanmantapacha, hinaspa exiliomanta qhipa Templo Zorobabelpa 516 a.C. watapi dedicasqan kamaqpas 490 wata kachkan. Chay 490 watakunaqa Salomonpa chunka hukniyuq wata reyninpi Templota dedicasqanmantapacha 420 watamanta, hinaspa prisionpi kasqanrayku Templo ch'usaq, waqlliyoq kasqan 70 watakunawan yapasqa, 490 wataman chayan. Artajerjespa kinsa kaq decreto-ninqa 59 wata qhipaman hamurqan, 457 a.C. watapi; chaymi Diospa llaqtanpaq “determinasqa” nisqa 490 watakunaq qallariyninta señalachin (kuchusqa, Daniel 9:24), chaykunataq wata 34 pi Estebanta rumiwan wañuchisqankupi tukukapun. Ciertopuni, ancha achka ukhu cronología nisqapa testigokunam kachkan profetapa siq'inpi, mayqinchus qallarín 1097 a.C. watapi Diosata hinaspa Profecía Espiritu-ninta mana chaskispa hatun apostasiamanta, hinaspa tukukun Estebanpa Cristota Diospa paña maki lado-ninpi sayashaqta rikuspankama. Kay testimoniopiq Josíaspa profético muyunta tarikunchik.

“Ninimi ‘sapiyninpi qhiparakuq apostasia’,” nispa, imaraykuchus chay siqi qallariynin reqsichin hayk'aq Israel llaqtakuna Dios-ta Reynin hina qhespichirqanku, kay pachapi hina huk reyta munasqankurayku; chayhinataq señalakun Israelpa runa monarquíaninpa sapiynin. Kaytapas qillqani Josíaspa muyuyninrayku, paypa sutin “Diospa sapiynin” niyta munanmi; chaymi Diospa llaqtanpa iskayninmanta huk unancha kachkan: sapiyninmanta, hinallataq sapiyninpi qhiparakuq apostasiamanta.

Salomón wañusqanmantawan chunka iskay ayllukuna hanaqman hinaspa urayman rakisqa kaptin, Jeroboampa llulla yupaychay sistema nisqanta dedicakusqanqa mana kasukuq profetawan qhawaqchasqa karqan, chay qhawaqchakuynintaq hamuq reypa profecíanta hap'irqan, Josías sutiqaq rey. Jeroboampaq hinaspa chunka hanaq llaqtakunapa t'aqanasqankupi qallariy huchaman urmayninpi, Josíasmanta profecía hinaspa paypa kawsarichisqan, 622 a.C. watapi Hatun Pascuawan unanchasqa kaq, willasqa karqan. Chay kawsarichiyqa Moisespa qillqasqankuna tariyusqanwan hinaspa Diospa llaqtanman mana sayk'uspa huchaman urmayninkumanta taripaynin willakusqanwan apamurqa. Moisespa qillqasqanpi simikuna rey Josíasman ñawirisqa

kaptin, chayqa Antiguo Testamento nisqapa historiankupi aswan hatun kawsarichiyta paqarichirqan. Hamuq wawa paqarinanta profecía, Josías sutiyuq, chaymantapas mana kasukuq profeta Jeroboam rey contra churakusqan qallariy huchaman urmaymanta profético huchachayta hap'irqan.

Daniel sutichisqan hina, Moisespa maldicionninqa Levitico iskay chunka suqtayuqpi “qanchis kuti” nisqami, chaymi tukurqa William Millerpa aswan hatun tarisqanman, paymi Adventismoq qallariynin chiqap yachachiykunapa unanchan. Millerpa willakuyninpa kallpachasqa kayninqa agosto 11, 1840 p'unchawpi, “Josías” Litchpa llank'ayninwanmi hamurqa 1838 watapi hinaspa 1840 watapi. 1863 watapitaq chay cimientokunaqa saquesqa karqan, hinaspa “qanchis kuti” nisqaqa tukurqa manam Philadelphiayuq Milleritakunapa qallariynin chiqap yachachiykunallapa unanchanchu, aswanpas Laodiceayuq Millerismoq chay cimientokunapa contranpi hatarikuyninpa unanchanmi. Ñawpaq kaq hinaspa iskay kaq angelkunapa Milleritakunapa historianninqa “Josías” nisqapa unanchayninta apamun, chaymi pachallantaq, qellqasqa simikama kutichisqa kanqa pachak tawa chunka tawayuq waranqakunapa historianninkupi. Josíaspa muyuriyninqa qhipamanmi chayan rey Saulpa layqakuykama, hinaspa chaymantapas aswan karukama Domingo kamachikuypi Laodiceayuq qanchis p'unchaw adventista iglesiapa wijch'uykusqa kayninkama. Ezequielpi Josíaspa muyuriyninqa kunanqa kicharisqa kayman yaykuchkan, pachak tawa chunka tawayuq waranqakunapa sellasqa kayninpa tukuynin hina.

Kaykunakunaq qatiq qillqapi kaykunata qatiqlлатаqmi rimarisun.